

СЕКЦІЯ 6

Тарифні преференції: особливості застосування

УДК 342.95

ТАРИФНІ ПРЕФЕРЕНЦІЇ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

Г. І. Давидовська

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу

Тернопільського національного економічного університету

e-mail: galina-davidovskaya@ukr.net

умовах ринкових перетворень економіки України докорінні зміни відбуваються в усіх сферах суспільних відносин, в тому числі й у зовнішній торгівлі та зовнішньоекономічних зв'язках. Формування передумов, необхідних для рівноправної участі нашої держави у Світовій організації торгівлі, набуття реального статусу країни з ринковою економікою, асоційованого членства в Європейському Союзі з перспективою активної участі в цьому економіко-політичному утворенні являється орієнтиром розвитку економічної царини.

Від того, наскільки ефективним буде адміністративно-правове забезпечення надання митних і тарифних пільг, наскільки поставлені цілі та завдання відповідатимуть вимогам сьогодення, зрештою залежить стан і подальший розвиток зовнішньоекономічної діяльності, захищеність економічних інтересів та економічної безпеки держави, гарантії законних інтересів суб'єктів транскордонного переміщення товарів [1, с. 104].

Державна фіскальна служба України не може самостійно вносити зміни до розмірів преференційних ставок мита, до наданих органами законодавчої й вищої виконавчої влади тарифних преференцій. Вона лише уповноважена роз'яснювати підпорядкованим підрозділам та іншим заінтересованим особам положення того чи іншого нормативного акта. На ДФСУ покладається також завдання наглядати за законним використанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності наданих їм пільг [2].

національному законодавстві не вистачає чіткого визначення суб'єкта встановлення митних пільг. Слід врегулювати розбіжності в законодавстві щодо цього питання якомога швидше, оскільки така невпорядкованість потягне за собою виникнення спорів про право на встановлену тарифну пільгу, бо правовласники не зможуть скористатися пільгами, що їм надані, через зазначені протиріччя. Чітке встановлення суб'єкта надання тарифних пільг і преференцій дасть змогу значно полегшити діяльність вищих органів влади і осіб, які здійснюють переміщення товарів через митний кордон нашої країни.

Тарифні преференції надають виключно щодо окремих категорій товарів на основі законів України, міжнародних договорів та інших нормативно-правових актів. Можна встановлювати тарифні пільги (тарифні преференції) щодо ставок Митного тарифу України у вигляді звільнення від оподаткування ввізним митом, встановлення тарифних квот або зниження ставок ввізного мита

відповідно із законодавством України та для ввезення товарів, які мають походження з країн, з якими були укладені відповідні міжнародні договори.

Тарифні квоти у вигляді встановлення обсягів окремих товарів, які призначені для ввезення на митний кордон України у визначений період зі зниженням ставки ввізного мита, встановлюються окремими законами. Товари, які ввозяться на митну територію України поза тарифними квотами не підлягають зниженню ставок ввізного мита. Заборонене зниження ставки ввізного мита за окремими контрактами і для окремих осіб.

Тарифні пільги (тарифні преференції) будуть не встановлені або зупинені чи припинені у разі, якщо імпорт товару являється об'єктом антидемпінгових, спеціальних або компенсаційних заходів, якщо інше не передбачається у міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надає ВР України.

Отже, тарифні преференції надаються окремим категоріям товарів та іншим предметам на підставі національних нормативних актів і міжнародних договорів. Але знати лише групи товарів для можливого використання права на тарифні преференції буде недостатньо. Щоб скористатися наданим правом, суб'єкти транскордонного переміщення мають знати та виконувати вимоги, які будуть пред'явлені до оформлення документів, що необхідні для підтвердження права на надану преференцію.

Підставою надання тарифних преференцій буде служити наявність достатніх даних, які підтверджуватимуть право власника товару або його уповноваженого представника та відповідний обов'язок митного органу оформлювати цей товар, використовуючи чинну систему тарифних преференцій.

Підстави надання тарифних преференцій не тотожні умовам їх надання. Умова являється обставиною, від якої щось залежить, чим зумовлені певні події. Виходить, що умовами надання тарифних преференцій будуть вимоги відповідності відомостей, які заявлені, певним нормативним актам.

Тарифні преференції надаються товарам на основі поданих документів, які повинні засвідчувати надану перевагу. В той же час митні органи здійснюють контроль підстав преференцій, зокрема, при проведенні митного оформлення.

Для того, щоб використовувати тарифні пільги і тарифні преференції, які встановлює Україна при реалізації своєї зовнішньоекономічної політики щодо товарів, які здійснюють переміщення через митний кордон (на умовах взаємності чи в односторонньому порядку), важливим буде достеменне з'ясування права власника товару на їх застосування.

Велике значення приділяється коду товару, який здійснює переміщення через митний кордон. Усі товари, які повинні бути оподаткованими, в товарній номенклатурі Митного тарифу України відповідним чином систематизовані. Цифрові коди при цьому уніфіковані згідно Гармонізованої системи опису й кодування товарів та Комбінованої номенклатури товарів ЄС.

Контролю також підлягає встановлення країни походження товару. Відповідно до ст. 36 МКУ країна походження товару – це країна, в якій товар

був вироблений повністю або був підданий достатній переробці відповідно з критеріями, які встановив МКУ. Принципи, за допомогою яких здійснюється з'ясування країни походження товару, керуються існуючою міжнародною практикою. Критерії достатньої переробки також визначені МКУ (ст. 40) [3].

Документами, які дають підтвердження країни походження товару, є: сертифікат про походження товару, засвідчена декларація про походження товару, декларація про походження товару, сертифікат про регіональне найменування товару. Варто зауважити, що вимоги, які стосуються контролю за наданням тарифних пільг і преференцій на етапі митного оформлення, не містять пояснень в Митному кодексі України. Даний факт не сприяє зміцненню законності в митній справі [4].

Європейське Співтовариство, будучи колективним суб'єктом міжнародних митних відносин, володіє своєю Загальною системою преференцій. Для того, щоб було включеним до переліку країн, які мають митні переваги в торгівлі з ним, слід виконати певні вимоги, зокрема, здійснити ратифікацію більше 20 міжнародних конвенцій, які стосуються прав людини. Так званім пільговим торговим режимом GSP-плюс передбачено вільний доступ на ринок Співтовариства без сплати ввізного мита. У такий спосіб Європейським Співтовариством заохочується розвиток партнерських економічних взаємовідносин [5].

Слід зауважити, що від чіткості взаємодії органів державної влади, які уповноважені їх встановлювати, та суб'єктів митних правовідносин, яким надано відповідні права, буде залежати дієвість не лише вказаного інструменту митної політики країни, а й результативність і ефективність застосування всієї системи заходів тарифного й нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Давидовська Г. І. Поняття митних пільг та їх класифікація / І. Давидовська, Г. В. Сидор // Інноваційна економіка. – 2018. – № 5–6. – С. 104–110.

Про затвердження Примірного положення про відділ тарифів та митної вартості і Порядків його роботи: Наказ ДМС України від 02.12.1999 р., № 782 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 52. – 14 січ. – Ст. 2615.

Митний кодекс України : практичні аспекти [Текст] : навч.-метод. посіб. / О. Л. Василенко, А. Д. Войцещук, І. А. Гуцул [та ін.] ; редкол. : А. Д. Войцещук, І. О. Івашук, А. І. Крисоватий [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 516 с. – До 50-річчя ТНЕУ.

Майстренко О. В. Контроль за наданням тарифних пільг на етапі митного оформлення / О. В. Майстренко // Конституція – основа державно-правового будівництва і соціального розвитку України : Тези доп. та наук. повід. учасн. наук. конф. молодих учених. – Х. : Нац. юрид. акад. України. – 2001. – 219 с.

5. Давидовська Г. І. Переваги та пільги в митній політиці

України / Г. І. Давидовська, Г. В. Сидор // Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки : зб. наук. статей за матер. IV Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 12–13 квіт. 2018 р.). – Дніпро, 2018. – С. 52–57.

УДК: 339.543

МИТНИЙ ПРОСТІР: СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

С. М. Кульчицька

Науковий керівник: к.е.н., доцент Г. В. Сидор

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу

Тернопільського національного економічного університету

e-mail: sidor.gal@ukr.net, e-mail: vit.kulchytska@gmail.com

На сьогодні проблематику митного простору вважають одним із найбільш актуальних питань, що розглядає світова економічна спільнота. Оскільки важливою складовою зовнішньоекономічної сфери є митна система, то вважаємо, що для виявлення притаманних їй ризиків об'єктивно необхідне дослідження середовища виникнення таких ризиків, насамперед митного простору.

вивченні цього питання вагому роль відіграють праці шотландського економіста А. Сміта. Його вважають одним із класиків економічної думки, який мав пряме відношення як до практики, так і до теорії митного простору. А. Сміт народився в сім'ї митного чиновника і в 1778 р. був призначений комісаром митниці в Единбурзі. Проте це не перешкодило йому висловити думку та обґрунтувати недоцільність використання мита. Науковець у своїй роботі «Дослідження про природу і причини багатства народів» зазначає: «мита, що накладаються з метою обмеження ввозу товарів, однаково підривають як митні доходи, так і свободу торгівлі. Вони руйнують природний баланс промисловості та природний розподіл праці» [1].

наукових доробках економіст доволі часто застосовує терміни, які використовують і сьогодні, а саме: митний устав, митний тариф, митні доходи, митні формальності, повернення мита тощо. А. Сміт одним із перших обґрунтував фінансові загрози митній політиці: «високі ставки мита у більшості служать лише заохоченням до контрабанди і зводять до нуля митні доходи» [1].

Наукові міркування про митний простір як об'єкт ризиковості продовжив Д. Рікардо. Він також висловив негативне ставлення до практики регулювання внутрішнього виробництва та міжнародної торгівлі за допомогою мита. Англійський економіст щодо цього пише так: «єдиним наслідком високих ввізних мит на товари є вплив капіталу в ті галузі виробництва, куди він природним шляхом ніколи б не спрямовувався. Мита і митні премії є найгіршим видом оподаткування: баланс заподіяних ними втрат визначається найменш вигідним розподілом усього капіталу» [2].